

Tittel(mis)bruk

Vi lever i en tid hvor de fleste av oss har lagt bort titlene for lengst. I de fleste sammenhenger oppleves tittelbruk gammeldags, og vi er ikke særlig opptatt av hvilken tittel den vi møter har. Men når vi går til legen, forutsetter vi at den vi møter har adekvat kompetanse, og det er når vedkommende presenterer seg som nettopp lege, at vi vet at vi har kommet til riktig person. Det samme gjelder selvsagt også når vi oppsøker fagpersoner med annen kompetanse enn legens. Når tittelen blir brukt, vet vi om vi har truffet den vi skulle til eller ikke. Når man oppsøker en tjeneste, fungerer altså tittelen som et kvalitetsstempel som viser hva den vi oppsøker, kan forventes å kunne.

Tittelen logoped er derfor ikke uvesentlig. Dessverre er den ikke beskyttet, noe som faktisk betyr at hvem som helst kan bruke den helt ustraffet. Noen kan altså gi seg ut for å ha den logopediske kompetansen uten egentlig å ha den. Hvordan skal en person med språk-, tale-, stemme- eller svelgvansker kunne avsløre det??? Ingen, ikke engang Norsk logopedlag, kan hindre slik misbruk av tittelen vår. Lagets utrettelige arbeid for autorisasjon må sees på delvis på bakgrunn av dette. Den dagen vi får autorisasjon, vil tittelmisbruk fra andre være historie, og hvis noen allikevel fortsetter å misbruke tittelen, finnes det sanksjonsmuligheter som vi i dagens situasjon fortsatt mangler.

Vi vet ikke om eller i hvilken grad andre misbraker tittelen vår, men det er altså fullt mulig det skjer.

Bruk av logopedtittelen er av og til gjenstand for spørsmål og refleksjon også i våre egne rekker. Yrkesetisk råd har fått noen henvendelser fra studenter som lurer på om de kan kalle seg logoped eller ikke. De har fått hele logopedstudiet sitt godkjent, inklusiv praksis, men ennå ikke fått levert masteroppgaven. Kompetansemessig og i relasjon til klienter skulle bruk av tittelen logoped da være helt i orden, kan man synes. Men bruk av tittelen logoped forutsetter etter lagets vedtekter at hele studieløpet er gjennomført og godkjent, og for studier fra og med 2005 betyr dette at også masteroppgaven skal være godkjent. Den som har fått hele den logopediske kompetansen etter år 2005, men mangler master, kan selvsagt gjøre en strålende innsats for klientene, men kan i henhold til lagets vedtekter ikke kalle seg logoped.

Et annet eksempel: Når man deltar i den offentlige debatten, er det i høyeste grad relevant å bruke tittelen sin hvis man uttaler seg om noe som vi som logopeder har kompetanse på. Da er det på grunnlag av nettopp den logopediske kompetansen vi uttaler oss, og da gir tittelen tyngde til budskapet.

Likevel kan det være vanskelig å holde tungen rett i munnen. Den offentlige debatten er sjelden fri for personlig synsing, og det vanlige er kanskje at vi tar utgangspunkt i faglig kompetanse og bruker denne som grunnlag for personlige meninger om det som debatten handler om. For publikum kan det da bli uklart hvilke deler av innlegget som gjenspeiler fakta og hvilke som gjenspeiler logopedens personlige (ikke faglige) meninger. Når hele innlegget er underskrevet med navn og tittelen logoped, blir det naturlig nok ikke enklere for leseren å skjelne fakta fra meninger. I slike sammenhenger bør man tenke gjennom bruken av tittelen, og det skal ikke være tvil om hva som er logopediske fakta og hva som ikke er det.

Enhver person i Norge har menings- og ytringsfrihet, og dette er noe vi er stolte av. Skal demokratiet vårt være levende og dynamisk, er det viktig at den offentlige debatten får leve. Det er mye vi kan være med å diskutere, enten det er faglige ting eller annet, og deltakelse i den offentlige debatten oppmuntres. Men bruken av tittelen logoped må være gjennomtenkt.

Tittelen logoped burde være et godt kvalitetsstempel, og bruken av tittelen burde vise andre hvilken kompetanse logopeden har. Slik er det ikke nødvendigvis nå, mye fordi tittelen ikke er beskyttet. Hovedmedlemskap i Norsk logopedlag forutsetter fullt gjennomført utdanning, og laget gir ikke dette til dem som ikke svarer til kravene. Tittelen Logoped MNLL kan selvfølgelig bare brukes av den som er medlem av Norsk logopedlag, og det er her vi har kvalitetsstempelet vårt. Mens tittelen logoped kan brukes av hvem som helst, er det bare vi som kan kalle oss Logoped MNLL, og dette bør vi altså gjøre. Da er det tydelig at en faglig organisasjon har vurdert og godkjent kompetansen, og klientene vet at de får det de har krav på.

*Erik Reichmann
Leder, Yrkesetisk råd*